VĚSTNÍK

Klubu přírodovědeckého v Prostějově

za rok 1913.

Staněk Eduard

Ročník XVI.

S jednou tabulkou.

V PROSTĚJOVĚ 1913.
Tiskem knihtiskárny Václava Horáka. — Nákladem vlastním.

† Prof. Josef Uličný.

Letošního roku ztratil Klub náš jednoho z nejstarších svých členů, kteří již u kolébky Klubu stáli a kteří vydatnou byli pomocí i při zakládání Klubu samého professoru V. Spitznerovi. Školní rada prof. Jos. Uličný odešel cestou, po níž nikdo se nevrací, netěšiv se ani rok z klidu, jejž středoškolskému učiteli skytá pense. — Rodák z nejbližšího okolí (narodil se 19. dubna 1850 v Bedihošti, kde dva jeho bratři žijí), studoval zprvu na německém gymnasiu v Olomouci, přešel pak na české gymnasium v Brně, maturoval r. 1872, vstoupil po té na filosofickou fakultu na universitě v Praze, aby studoval vědy přírodní a r. 1879 podrobil se státní zkoušce z přírodopisu. V době svých studií universitních byl též co volontér zaměstnán při zoologických pracích v Museu království českého. Od r. 1867 supploval na realném gymnasiu v Táboře, kdež pobyl tři roky; jakmile byla příležitost, spěchal nazpět do své užší vlasti, na Moravu, přijav r. 1880 supplentské místo na českém gymnasiu v Brně. Od r. 1888 učil na gymnasiu v Německém Brodě, tamtéž konečně r. 1890 po dlouhé řadě supplentských let jmenován provisorním a 1893 stal se skutečným učitelem na gymnasiu v Třebíči, kdež zůstal až do odpočinku a i po té až do své smrti, která stihla ho brzy po odchodu do výslužby, zemřelť 8. července 1913 v Třebíči po delší nemoci. Toť stručná data životopisná.

Již za dob studií gymnasijních jevil hlubokou a vřelou náklonnosť k přírodě a láska ta věkem u něho sílila a mohutněla. Rád až do pozdního věku sbíral přírodniny, zprvu pro sebe, aby první znalost jich upevnil a prohloubil, později, aby jimi školy poděloval. Za dob studií universitních věnoval se více zoologii, specielně pak konchyliologii. Když pak počal působiti na střední škole, studoval faunu hlavně těch míst, kde právě byl. Tak vznikly jeho články: „Systematický seznam měkkýšů okolí brněnského, (1882), „Beitrag zur Kentniss der Myriopodenfauna von Mähren“, Brno 1884, „Beitrag zur Kenntniss der Molluskenfauna von Mähren“ (ve Verhandlungen des naturforschenden Vereines v Brně 1885), „Zweiter Beitrag atd.“ (tamtéž 1889), „Die Molluskenfauna der Umgebung von Prossnitz“ (tamtéž 1890), „Měkkýšové vysočinyčeskomoravské (se strany české“) (v programmu gymnasia v Německém Brodě 1890), „Hrachovkovití mlžové moravští“ (v programmu gymnasia v Třebíči 1894), „Příspěvek ku poznání rozlohy plžů na Moravě“ (tamtéž 1896), „Lišejníky sebrané v okolí Třebíče (tamtéž téhož roku). Ačkoliv tedy v různých oborech pracoval (měkkýši, stonožky, lišejníky), hlavním oborem jeho bádání byli měkkýši a to v prvé řadě domácí a středoevropští, v kterémžto oboru vypracoval se na odborníka na slovo vzatého a požíval ve vědeckém světě jména velmi uctívaného. V dobách, kdy nedostá-

valo se četným přátelům přírody, sběratelům i přírodopiscům vhodných příruček, klíčů a monografií, odhodlal se Klub přívodovědecký v Praze vydati monografii českých měkkýšů a obrátil se na muže v tomto oboru nejschopnějšího, na Uličného, ač byl to úkol nadmíru nesnadný, psáti o českých měkkýších, kdy ani literatury vhodné ani dostatek materialu nebylo. Aby pak dílo mohlo býti vydáno s menšími obětmi finančními, počal Uličný uveřejňovati řadu článků o měkkýších jednajících na popud Fričův ve Vesmíru, k nim přidával vyobrazení a tak získána byla clichés pro hlavní dílo, kteréž pod názvem „Měkkýši čeští" počalo nákladem Klubu vycházeti r. 1892 a vyšlo do r. 1896 celé ve čtyřech dílech. Práce tato je vlastně hlavním a životním dílem Uličného, spisem tím bude jméno jeho žíti i v příštích generacích, neboť bude vždy základním dílem a úhelním kamenem pro každého českého malakozoologa.

V pozdějších letech, kdy patrně přílišným přepínáním zrak počal mu slábnouti, odevzdal svoji sbírku konchylií, práci dlouhých let Moravskému zemskému museu a počal sbírati hlavně nerosty a horniny, aby z nich sestavoval vhodné sbírky, jimiž poděloval školy; mělť smutné zkušenosti, jak vypadá „přírodopisný kabinet" nově zřizované, třeba i střední školy. Tím získal si jisté zásluhy nemalé. Jako professor byl výborným učitelem a vzorným vychovatelem; vděčně a s láskou vzpomínají ho všichni bývalí žáci jeho; dovedl si získávati sympathií všech, s nimiž do styku přišel. Se zakladatelem našeho Klubu, zemřelým prof. V. Spitznerem žil v přátelství důvěrném, Klubu našeho byl čestným členem od r. 1898. V paměti vděčné budiž jeho jméno zachováno! *Czw.*